

„EDINOST“

izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrta leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priloge naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične tevilke po 6 stot. (3 nč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Slovansko angeljsko potrpljenje.

Posamična slovanska plemena začenjajo izgubljati potrpljenje. Na kljubaj premoči sovražnikov Slovanstva vrgel se je Slovan v Makedoniji v nejednak krvav boj. Slovani iz bolgarskega plemena so se dvignili in smrti posvetili svoje življenje. Kaj hočejo oni? Svoboda! Ker pa je svoboda v tem slučaju slovanska svoboda, označajo jo kakor zločinstvo isti sovražniki Slovanov, ki si neizmerno domišljajo in se ponašajo se svojo lastno svobodo v svoji hiši in nasproti vsem drugim. Slovan ne sme postati svoboden, on mora biti nesvoboden, kajti Slovan naj pomenja biti suženj!! Domovina največjih dobrotnikov slovanskega naroda, svete apostolske dvojice iz Tesalonika, ki je — tako rekoč sledeča helensko-klasičnemu Aleksandrovemu a organavtiškemu potu v Azijo — izvršila oao slovečo velezaslužno kulturno pot v Evropo: v ruski Krim, Moravsko, Panonijo, Srbijo in Bolgarsko, in ki je položila temeljni kamen jedinstvenosti slovanskega naroda v jeziku, pisavi in cerkvi — tista domovina vstaja sedaj, revoltira proti turškemu nasilju, proti zaščitniku Turkov v Berlinu in njegovim pomočnikom v zapadni Evropi.

V neposredni sosesčini Makedonije se oglašča beseda srbske božje sodbe, ki zahteva zadoščenje za Slovanom sovražna zlodela Turkov in Albancev ter se vpenja po svobodi. Ali srbska svoboda je slovanska svoboda, in sovražniki Slovanov so pri najbolji volji, da bi jo tolmačili v zmislu robstva za Srbe, in niso v zadregi, ko iščejo pretveze za to, da tuje gospodstvo ne bi škodilo Srbom, ker da jih ni več — Srbov namreč — na zgodovinskih mestih nekdanjega slavnega srbskega carstva. Seveda: kogar ni več tu, tudi ne potrebuje več svobode! Tako torej: edino zato, ker je srbska in bolgarska svoboda slovanska svoboda, se je ne priznava, ampak jo ubijajo sovražniki Slovanov.

Tudi potrpežljivosti na Hrvatskem je prišel enkrat konec in viharno zahtevajo tam — svobodo! Na viharen način zahtevajo, naj ptuje nasilje odneha — tako, da da je sovražniki Slovanov začelo postajati strah.

Celo Slovenci, tisti kakor jagoje pohlevni Sloveni, večni trpini Slovaki, postajajo uporni. Pri Čeho-Slovanih in karpatskih Rusih je že davno izčrpana mera slovanske angeljske potrpežljivosti.

Ves narod slovanski kliče po svobodi in nezavisnosti od diktata sovražnikov Slovanstva.

Ta diktat je provzročil, da so vsa slovanska plemena izgubila vse potrpljenje. V resnici se je preveč in predolgo grešilo na slovanskem narodu, in isti sovražniki Slovanov se čudijo včasih, da se to ni že davno zgodilo. Najbolj je občudovan regent med slovanskimi plemeni, rusko plemo, da ni še plnilo, ko se na daljnem, srednjem in bližnjem Vstoku, kakor tudi v Evropi in morda kmalu tudi v Severni Ameriki deluje proti njemu z lažjo in sleparstvom. Anglo-japonski srd radi izpraženja Mandžurije je — ker se ponavlja — tipičen, in hoče postajati tem izdatnejši, ker na daljnem Vstoku računa na Yankee-e, na bližnjem Vstoku pa na berlinske mešetarje. Ali Rus, ta slovanski junak svobode je v trdni koži. Dokler se ne razjari, pušča sovražnike Slovanstva, naj le vrisče, ko eden drugemu dajejo poguma v namen, da uavale na slovanski narod.

S tisto potrpežljivostjo in mirnostjo, ki odlikuje na videz neokretnega velikana, čaka krasno rusko plemo na naval od tatarske, turške in nemške strani. Izgubiti ne more nič. Njegova slovanska zemlja zahteva trdega dela v potu obraza. Bogat ni, ker njegovo bogatstvo je še vedno skrito v njegovi slovanski zemlji. Vodilno rusko plemo še ni

dvignilo zaklada v Evropi in Aziji: sveta ruska zemlja je za sedaj še devica pred svatbo. In oglašča se šepetanje in svarjenje do slovanskega naroda, naj se oboroži s potrpljenjem ruskega glavnega plemena, ker čas da ni še došel za pozvanje slovanskega genija solunskih apostolskih bratov, da postane zopet živo, ker je odrvenelo. Oni iz plemena Romanov, nasledniki Petra velikega, imajo ledeno potrpljenje, kakor so si slovanska plemena ohranila angeljsko potrpljenje — do sedaj! A dalje? Ako hoče ruski atlas na svojih rokah vzdigniti kviško slovanski globus, kakor je njegova sveta dolžnost, potem bo se svojim herojskim potrpljenjem najbolje skrbel za slovanski svet na severu in jugu, na Zapadu in Vshodu s tem, da one države, v katerih žive odlomki slovanskega plemena in streme po svobodi, jemlje v zaščito pred sovražniki Slovanstva. Rusko plemo je itak že od starine sem gravitiralo k območju Donave na Balkanu. Slovanskemu potrpljenju hoče biti konec, ker se je Nemec začel grešno dotikati svetih — slovanskih in apostolskih dežel. Povsodina škodo slovanske svobode. Tako tudi v Turčiji — kjer je tudi že konec slovanskemu angeljskemu potrpljenju.

Po »Parlamentärju«.

Dogodki na Hrvatskem.

V soboto zvečer bile so velike demonstracije v Grobniku blizu Sušaka. Raznesla se je namreč vest, da vlada nameruje zapreti župnika Babića. Zato se je mnogo naroda zbralo okoli župnišča, da prepreči aretiranje. Okoli 9½ ure zvečer došlo so pred župnišče nove množice oborožene s kosami in drugimi predmeti. Demonstranti so potem udrli v šolo, odkjer so odnesli sliko bana Khuena in jo ponesli med množico, ki je vsklikala »Dolje ban! Dolje tirana Hrvatske!« itd.

Na to so šli po beleznika Stiglic, katerega so izveleli iz postelje in ga prisilili, da je pokleknil in prisegel, da se ne povrne več v Grobnik in je moral pljunuti na sliko bana Khuena Hedervaryja. Potem so demonstranti udrli v občinski urad in vse pobili. Potrgali so potem tudi telefonske in brzojavne zveze in izkopali droge brzojava. Potrgali so tudi vse table iznad prodajalnic tobaka, ker so na dotičnih tablah ogrski grbi. Demonstracije so trajale do 3½ ure zjutraj.

Vsled teh dogodkov je tudi v Grobniku proglašena nagla sodba.

Grobniške žene in dekleta sklenile so nositi žalovalno obleko, dokler bo trajala nagla sodba.

Istočasno z demonstracijami v Grobniku vršile so se tudi demonstracije v Dragi, kjer je kakih 600 oseb demonstriralo pred stanovanjem tamošnjega madjarskega župnika Mihovila Sgombića, kateremu je razbilo vse šipe na oknih. Iz njegovega stanovanja so bili izstreljeni trije strelci in revolverja, a ni bil nihče od demonstrantov ranjen. V nedeljo je veterinar Bolmarčević tudi v Dragi proglasil naglo sodbo.

Po proglašenju nagle sodbe se je vsa Draga nakitila s hrvatskimi trobojnicami. Dekleta so s trobojnimi trakovi preko prs po Dragi prepevala rodoljubne pesmi, kar pa jim je bilo pozneje zabranjeno. Na večer so se mladenke zbrale vse skupaj in glasno molile za srečo in svobodo hrvatskega naroda.

Reškemu »Novemu listu« se je slednjič vendar posrečilo dobiti originalnih vesti iz Križevcev. Tamošnje prebivalstvo doznava še le iz izvenhrvatskih listov o dogodkih v lastnem okraju. Obešen da ni bil tamkaj še nihče, a mnogo oseb je zaprtih in pridejo

pred naglo sodbo. Največa sreča za njih je še ta, da so ranjeni. V nedeljo privedli so orožniki v Križevce dvajset kmetov iz bližnje vasi Brezovljani, kateri so bili aretirani radi upora. Ni mogoče pa izvedeti podrobnosti o tem uporu. Zanimivo je, da narod v križevskem okraju nikakor noče verovati v grozne posledice nagle sodbe. On govori, da je »duša božja, a glava careva« in da proglas nagle sodbe nima nikake vrednosti, ker ga ni podpisal cesar. Veliki župan in ban da nimata pravice do njih glav.

Žalost v Dubrovniku. V petek zjutraj se je ves Dubrovnik začel zavijati v črnilo. Električne svetiljke so gorele, ovite črnim pajčolanom, a iz oken so visele črne preproge. Malo pred pričetkom maše zadušnice za žrtve na Hrvatskem zaprle so se vse prodajalnice, kavarne in delavnice. Ob 8. uri zjutraj pričela je služba božja v cerkvi Sv. Vlaho. Cerkev je bila natlačena občinstva, a mnogo naroda je moralo stati zunaj na planem, ker niso več mogli v cerkev. Zastopani so bili vsi sloji in vsa društva. Občino je zastopal mestni svet, a občinska hiša je bila vsa pokrita s črnimi preprogami. Računa se, da je maši zadušnice prisostvovalo nad 2000 ljudi. Na sredi cerkve je bil napravljen katafalk z napisom: »Plemenitim mučenicima vječni pokoj dubrovački Hrvati prose«. Zadušnice so se darovalo na vseh oltarjih. Tudi svečenik Marin Gavrančić, kateremu je dalmatinska birokracija že pred 40 leti postavila vešala, da bi ga obesila, ker je deloval za Hrvatsko in radi česar je moral 14 mesecev pretrpeti v ječi, tudi on je čital zadušnice za žrtve, katere so padle v Hrvatski za svobodo. Na koru je pevalo pevsko društvo »Gundulić«, po cerkvenem obredu pa so, najprej gospice, potem vsi za njimi poklekli in molili za nedolžne žrtve in jim vzklikali: večna slava! Narod pred cerkvijo pa je vsklikal: slava pokojnim in nedolžnim žrtvam za svobodo Hrvatske, živele Hrvatska in perez Hedervary! Policijski komisar Herman je hotel preprečiti vsklikanje »perez Hedervary«, na kar je narod odgovoril s šegromovitejimi klici proti Hedervaryju.

Na večer pa je bila po mestu velika demonstracija. Demonstranti so pevali rodoljubne pesmi, vsklikali slava mučnikom in protestirali proti razmeram na Hrvatskem.

Z Dunaja smo prejeli včeraj po zaključku lista nastopno brzojavko:

Avdijska odklonjena vsled predloga Koerberjevega. Poslanec se posvetuje o nadaljnjem postopanju. Dunajske novine se ne prestano živo zanimajo za dogodke na Hrvatskem. Javno mnenje in posebno novine priznavajo važnost prihoda hrvatskih poslancev na Dunaj kakor živega dokaza hrvatske narodne solidarnosti. Na včerajšnjih demonstracijah so sodelovali tudi Srbi. — Novine javljajo, da je ban odpotoval z Dunaja, od zaupne strani pa se trdi, da je šet u.

Manifestacijski shod v Ljubljani. — Iz ljubljanskih listov posnemljemo, da je bilo v mestni dvorani in na obširnem prostoru pred »Mestnim domom« do 7000 oseb. Na poslopju je plapolala črna zastava. Predsednikom izvoljeni državni poslanec dr. Ferri, je izjavil, da na Hrvatskem gospoduje klika, ki se trudi, da bi Hrvate in Slovence privedla na beraško palico. Državni poslanec dr. Žitnik je zaključil tako le svoj govor:

»Da, zakrili bi si obraze, ko bi vstali iz grobov, hrvatski generali Zrinovići, Keglevići, Jurišić, Draškovići, Berislavići, Horvati, Jelačići, Marojčići, Šokčevići, Rodići, Jovanovići, Filipovići, in drugi, ko bi videli, da njih narod stražijo avstrijski polki. Zati-

snili bi si ušesa in oči nešteti hrvatski junaki, ki so od Stralsunda do Sicilije proslavljali hababurško armado, da bi ne videli ne hvaležnosti, da bi ne slišali joka in vzdihla rodoljubnih hrvatskih mater in nedolžnih otrok.

»S silo hočejo zadušiti vzdihle užaljenih duš, bolečnih src. Toda oči potlačijo le plamena, a ne zaduše v srcu naroda ljubezni do domovine in samozvesti poštenih, vladarju vedno neomejeno zvestih Hrvatov, in če jim pride na pomoč vsa armada trodržavne zveze. Duša naroda živi, dokler narod živi. In ta duša je užaljena in ogorčena, ker narod, ki je vedno vršil svojo dolžnost, in več nego dolžnost, noče več biti črn zamorec.

»Kupa je polna, in skrajni čas je, da ne tirajo naroda v obup in brezobzirne samobrambe. Protestujemo vsi kakor en mož v imenu zakona in svobode proti sistemu, ki ustvarja novo Makedonijo na pragu pred Balkanom, kjer je ravno sedaj krščanska, slovanska raja zopet zgrabila za orožje proti turški strahovladni. Doma zahtevamo reforme, red in mir v domači hiši, preden pojdemo gasit požar na Balkanu. Nam ni vse eno, ali je mir onkraj Kolpe ali ne. Tudi nam žalosti poka sree, ako zapirajo in ubijajo narod, ki zahteva le svoje pravice, ki sta mu jih dala Bog in vladar. Tu upamo pomoči proti nasilstvu in brutalnosti. Zato kličemo vsi svojim bratom: Pomagaj jim Bog in sreča junaka! Još Hrvatska ni propala!«

V imenu narodno-napredne stranke je govoril g. dr. K. Triller. Povdarjal je, da je minolo že 1000 let, odkar so divje azijske horde preplavile mlado Evropo, stoječo ob zibelci nove kulture. Ob rodovitnih območjih mogočnega Dunava so ostavili plemo, ki danes še gospodari tamkaj in je prava pokora in šiba božja starodavni Avstriji. Ti potomci Atilovi nimajo ni enega sorodnika v družini kulturnih narodov. S oje sree odkrivajo zakletim sovragom vsake kulture, svojim edinim sorodnikom — Turkom. Druge narode pobijajo, kradejo jim otroke od materinih prs, da oživljajo žnjimi svojo belno kri, pomešano s cigansko in židovsko krvjo.

Takov je ta megalomanski madjarski narod, na katerega je priklenjen narod hrvatski, ta — antimurle christianitatis. Radi leta 1848 se msšujejo na Hrvati. Prelomili so besedo, dano leta 1868, strgli so pisane in zapečate obljube. Z importacijo korupcije so spravili narod hrvatski na rob gospodarskega propada. Ali še se pretaka po žilah tega naroda stara junaška kri. Danes bije ta narod srdit boj za svojo samostalnost, za svojo svobodo, za svoje pravice, zabeležene v zakonu, in avstrijsko orožje preliva hrvatsko kri. Enkrat je Avstrija Madjarom na ljubo črtala iz svojega slovarja besedo hvaležnost, a tudi Janes pozabija na leto 1848. Ugled monarhije bi zahteval, da se vsi narodi v zamenju humanitete združijo zoper hunsko nasilstvo. Bajoneti so sicer mogočna stvar, toda avstrijskega patrijotizma niso še vcepili nikomur, pač pa so ga iztrgali že marsikom u.

Zoper to nasilstvo se dviga sedaj slovanska metropola v imenu celokupnega naroda. Ta ni v zadregi radi vprašanja kompetence. Veleva mu jo skupna zgodovina, skupno trpljenje in hrepenenje po skupni bodočnosti. Danes govori tista kri, ki ni voda. Naša ljubezen do hrvatskega naroda je globoka in resnična, da trpimo žnjim kakor brat z bratom. V imenu kulture in humanite protestujemo proti temu, da se Hrvatska pretvarja v hrvatsko — Makedonijo. Naša čutila naj se združijo v mogočen klic in tolažbo in bodrilo tja proti Sotli in Kolpi: Nek se slože grla bratska, živele hrvatska!

V imenu krščansko-socijalne zveze je govoril g. Štefe, v imenu socialistov sodrug Tokan (ki je izjavil: Slovani smo vsi,

zato pa bomo mi kakor najbližji sosedje najprej in odločno protestirali) in v imenu ljubljanskih Hrvatov Pavo Magdič.

Vsprejeta resolucija pravi, da so čustva po vsem Slovenskem ista, ker je naša bôl, naše trpljenje in naše hrepenenje isto.

Občinski svet v Ljubljani je imel včeraj sejo, posvečeno dogodku na Hrvatskem. Župan g. Ivan Hribar je imel krasen govor, v katerem je slavil za sluge naroda hrvatskega za »krst častni i slobodu zlatnu«. Župan je rekel, da oni, ki so hoteli porušiti državo, se zolnčijo sedaj ob žarkih vladarske milosti, a hrvatski narod jim je izročil na izvoljo, kakor se izroča bedna žrtev pod ostri nož vivisektorja. Občinski svet je poslal primerno brzojavko na vladarja in je dovolil 1000 K za žrtve na Hrvatskem.

Železno čelo avstro-ogrskih oficijozov. Torej sedaj ve ves svet. In povedal mu je dunajski oficijozni »Fremdenblatt«, čegar zveze z ministrom za vnane stvari so znane, notorične. Vsi ti dogodki, o katerih govori danes ves svet, da se vrše v resnici le v fantaziji nekaterih ljudi. Moč v »Fremdenblattu« se prijemlje za glavo in prisega: »Svojo besedo vam dajam, da ni nič res! Vse je iznišljeno! Vse je brez podlage!«

Takih imen da sploh ni nikjer na Hrvatskem, ki so se navajala, kadar se je govorilo o žrtvah. V selih, katere se je označalo kakor pozorišča izgrediv, se že tedne in tedne ni ganila ni ena bilka (kein Halmehen gerührt). Sploh prisega, da sta bila le dva človeka ranjena v vsem tem času. Proti napisom na železnicah se demonstrirale le ženske. Narod sam ne sodeluje na teh izgrediv. Vse gibanje je le umetno.

Tako prisega drzno čelo v oficijoznem »Fremdenblattu«. Kar govori, je že preneumno.

Zakaj pa so polne vse ječe? Zakaj so polne bolnišnice? Čemu toliko polki vojakov na vseh točkah Hrvatske? Čemu je proglašena na tolikih krajih nagla sodb? Čemu... ali ka bi stavljati toliko vprašanj! Saj znamo, da znajo gospodje izborni lagati! Nê, gospodje! Lažite, kolikor hočete, ali na svetu ga ni bedaka, ki bi vam vrjel, da je ves ta aparat naperjen le proti — par ženskam!!

Tako govorimo mi. Oai pa, ki gledajo dogodke na lieu mesta, kakor susaški »Novi list«, govore tako-le: Na Hrvatskem se gazijo temeljni zakoni dan na dan; nezakoniti dejanji se provceira narod na vseh straneh od istih državnih oblasti, a na zapoved samega bana; svoboda tiska je uničena; svoboda govora in sestajanja se prezira; dežela je na robu propada, povsod grozen deficit, povsod blagajne prazne; delovanje samega naroda, da bi si pomogel na gospodarskem polju, uničuje vlada s kruto silo; vse skupščine so prepovedane; preko 2000 ljudi je v ječah; več sto žensk je zaprtih; povsod vlada terorizem policije; tajnost pisem se krši; pisma na pošti se odpirajo; obstanek celih družin je uničen, na stotine ljudi je težko ranjenih, med njimi je tudi ubitih; razburjenje vlada po vsej deželi, naglosodna sodišča delujejo na vseh krajih; grof Khuen ne sme ven, ako ni obdan s četo orožnikov in policajev; na vseh krajih so razpostavljene čete vojakov; vojakov ni več dovolj doma, tudi na Ogrskem jih ni dovolj, pa morajo klicati na pomoč one iz Slovenije itd. itd. Ia grof Khuen ima železno čelo, da izjavlja, da je na Hrvatskem vse mirno in zadovoljno! Tako piše on javno po časnikih. Na vse to navsteja težko vprašanje: kako je on informiral krono?! Po takih svetovalecih ne more krona spoznati prave resnice. Da, na Hrvatskem vlada red. Ali ta red je red bajonetov, krvi, zaporov, uničenih družin in naglih sodeb. Da, to je red zaprtih, ranjenih in mrtvih! Narod bo molčal, ker mu zaprejo usta z bodali in zaporji, ali to ni red, to je anarhija nasilnikov!

Ali železno čelo je napisalo še nekaj, na kar treba dati par besed prav resnega odgovora. Ne gre mu v to železno čelo, da bi se avstrijski parlament bavil z dogodki na Hrvatskem. Saj ima Avstrija — tako meni — dovolj posla z lastnimi notranjimi stvarmi in izlasti jej bo skleniti — nagodbo z Ogrsko!!

To da je toli resno vprašanje, da ne dopušča časa, da bi se avstrijski parlament bavil z dogodki na Hrvatskem.

Prebivalstvo na Hrvatskem da ima interes na tem, da je svet dobro informiran o hrvatskih dogodkih, zato da je dolžno hvale dru Koerberju za njegove — objektivne podatke v avstrijskem parlamentu.

Mož z železnim čelom zaključuje z globokim poklonom pred doktorjem Koerberjem in mu podelja coram populo naslov »genijalnega voditelja Avstrije.«

Na to zadnjo neslanost (človeku se kar želodec obrača) odgovorjamo nakratko: nič ni res, da je v parlamentu dr. Koerber kaj pojašjeval. Pojašnjeval je marveč le ban Khuen-Hedervary na usta avstrijskega ministerskega predsednika, ker je že tako, da so avstrijski ministri pokorni sluge svojih madjarskih gospodarjev.

In ravno proti temu se moramo Slovenci enkrat upreti, proti zistemu, ki je vzrasel iz duvalizma. Ravno zato, ker sili avstrijska vlada z obnovljenjem pogodbe z Ogrsko, se moramo baviti z dogodki na Hrvatskem! Ti dogodki nas uče, kakov je on, s katerim naj bi mi sklepali pogodbe; nas uče, da je institucija duvalizma sama za nas nesrečonosna — za nas in za monarhijo. Železno čelo naj laže kolikor hoče: nas brigajo v visoki meri dogodki na Ogrskem in Hrvatskem. In dajajo nam pouk: Slovenci, vsi, kar vas je širum domovine: v boj z vsemi zakonitimi sredstvi proti duvalizmu, ki je ravnokar ob dogodkih na Hrvatskem in na Ogrskem doživel svoj končnoveljavni moralični polom.

Združeno delovanje tržaških Slovencev z istrskimi in dalmatinskimi Hrvati. Na vseh korakih, kar so jih storili dalmatinski hrvatski poslanci, da preprečijo nasilje in prelivanje krvi na Hrvatskem, sodelujejo tudi istrski slovenski in hrvatski poslanci. A tudi zavedni tržaški Slovenci so razumeli v polni meri svojo dolžnost do istokrvnih bratov Hrvatov ter so v znamenje naše skupne jednote odposlali na Dunaj svoja zastopnika v osebah poslancev Ivana Goriupa in dra. O. Rybafa. Zato odmeva sedaj po Trstu in okolici, da to, kar je storil ministerski predsednik proti Dalmatincem — to boli tudi istrske Hrvate in Slovence Istre, Trsta in njegove okolice.

Na shod v Ljubljani sti bili iz Trsta odposlani — razun včeraj priobčenih — še nastopni brzojavki:

Trst. Zora puca, bit će dana, strela vdari Hedervary-ja bana.

Žužek.

Trst. Ura odločitve je tu, bratje na noge! Živela Hrvatska!

Benedikt Godina v Škleduju.

Politični pregled.

V Trstu, 26. maja 1903.

O položaju. Poleg dogodkov na Balkanu zahtevajo dogodki na Hrvatskem tako temeljito vso pozornost politične javnosti, da je le ta skoro pozabila, da je kedaj obstal kakov notranjepolitični in narodnostni avstrijski problem, in da imamo krizo, ki razjeda morez parlamentarizmu, in parlament, ki je na smrt bolan. Nasproti dogodkom v parlamentu kaže javnost skoro neverjetno nezanimanje. Mi sodimo, da bi se ta javnost ne razgrevala posebno, ako bi se z jutšnjim dnevom naznanila doba nekonstitucionalnega vladanja in brezparlamentarne zakonodaje.

Važne politične emuncijacije so zadnje dni postale jako redke. V nedeljo sta govorila v Novem Bidžovu na Češkem poslanca Pantušek in Mastalka. Povdarjala sta, da je mladočeška politika naperjena v glavnem proti vladi. V tem boju ne gre le za jezikovno ravnopravnost, ampak za to, kdo naj ima v Avstriji politično prevlado?! Avstrijski parlament je unicum. Nemei se protivijo vsaki aspiraciji Čehov, a vlada je na njihovi strani. Tej vladi je tudi všeč, da se Vaeemeci in socijalni demokratje upirajo reformi poslovnega reda v zbornici poslancev, ker noče, da bi parlament postal — delaven. Ko pride nagodbena predloga pred plenum parlaments, pride tudi trenotek, da bodo Čehi rabili obstrukcijo. Tedaj utegnejo Čehi zadati smrti nadare vladi in centralističnemu zistemu. Brez vspostavljenja jezikovnih na-

red ne bo parlamenta in ne na godbe. Saniranje zamotanih parlamentarnih razmer bo možno le, ako se ustvari zopet nekdanja desnica. Čehom ne pojde do srca, tudi če prihodnja obstrukcija uniči delavnost parlamenta. Sedanji zistem treba zlomiti.

Tudi posl. Mastalka je povdarjal, da si na pogodbi z Ogrsko Koerberjeva vlada zlomi vrat.

Dogodki v Inomostu v italijanski zbornici. V včerajšnji seji italijanske poslanske zbornice je podtajnik v ministerstvu za notranje stvari, Baccelli, odgovarjal na interpelacijo nekaterih poslancev — med katerimi je seveda tudi znani Barzilai radi napadov na italijanske visokošole v Inomostu. Baccelli je izjavil, da je to avstrijska notranja stvar, valed česar italijanska vlada ne more intervenirati v tej stvari.

Interpelant Alessio je pripomnil na to, da se v Avstriji drugače postopa proti Italijanom, nego proti drugim narodnostim in da bi se morale pravice Italijanov ravno tako varovati, kakor pravice družih; in to toliko bolj, ko je Avstrija zaveznica Italije.

Iredentar Barzilai pa je nastopal naravnost izzivalno. Opozarjal je na iredentistične demonstracije po Italiji in je dejal, da je avstrijski vladi treba dati razumeti, da ne sme več žaliti italijanskega narodnega čuta.

Seveda, pospodu Barzilai ni še dovolj, da je Avstrija pod kuratelo Nemčije, ter bi hotel, da bi bili avstrijski ministri odgovorni tudi pred vsegamogočno laško iredento.

Tržaške vesti.

Mestni svet. Sinoči imel je naš mestni svet svojo IV. javno sejo, v kateri so bili voljeni člani v delegacijo in razne odseke. V šestere odsekov so bili izvoljeni tudi zastopniki okolice. Račič pomanjkonja prostora morali smo natanjšeje poročilo o sinočnji seji odložiti za jutri.

Za italijanske vseučilišče v Trstu. Iz lista »Corriere della Sera« iz Milana posnemljemo sledeče:

V nedeljo dne 24. t. m. je bil v Milanu velik protestni shod proti nemškim izgrediv v Inomostu in v prilog laške univerze v Trstu.

Med zastavami sta prednjačili oni Tridenta in Trsta. Govornikov je bilo do 15, ki so vsi obsojali postopanje Nemcev in se izjavljali za laško vseučilišče v Trstu.

La neki Sessu je govorilo bedi v kraljestvu ter isto primerjal bedi v — Hrvatski, kar je povzročilo šumno reakcijo.

Neki Pescatore je proslavljal Oberdanka. V vsprejetem »dnevnom redu« se zopet proslavlja Oberdanka in se pozivlje italijanska vlada, naj strogo nadzoruje in brani preganjanje Italijane v Avstriji!

Potem, ko so zborovali pred Garibaldi-jem spomenikom se zgalili avstrijska k z a s t a v o in prisilili dunajske koncertistinja, da so igrale laško himno, se je stvar završila. Avstrijski konzulat je stražilo vojaštvo!

V Bolonji je bil minolo nedeljo velikanski protestni shod.

Med drugim se je vpilo: »Abbasso l' Austria« (Doli z Avstrijo) in to pod avstrijskim konzulatom, katerega je stražila stotnja bersaljerjev, ki so z nasajenimi bodali razgnali razgrajajočo množico.

Druge nesreče ni bilo!

V Bari, Modeni, Brescii in Reggio Emilia se je samo vpilo: »Doli z Avstrijo« in so delili — protiaustrijske, iredentarske listke.

Vse to za laško — vseučilišče!!

Popolna blamaža. Kakor znano, kriče ital. listi v Trstu in jočejo na Dunaju italijanski poslanci, kako grozno razburjenje vlada med prebivalstvom radi slovenskih razprav na dežlenem sodišču v Trstu.

Radi te stvari je imela včeraj odvetniška zbornica za Trst in Istro izreden občni zbor, da protestira proti slovenskim razpravam. Pričakovati je bilo impozantne manifestacije; saj so ob tem vprašanju odvetniki sami v prvi vrsti poklicani, da dajo izraza zistemu namišljenemu strašnemu razburjenju.

Sedaj pa čujte! Od 119 odvetnikov Trsta in Istre jih je došlo na včerajšnji občni zbor 40: 11 Slovencev oziroma Hrvatov in 29 Italijanov, a vsi ti poslednji so bili iz Trsta, in še te so morali telefonično skupaj zbor nati, ko so videli iz začetka, da so naši od-

vetniki v — večini!! Italijanski odvetniki so bili torej samo iz Trsta, a še od tržaških jih ni bila niti polovica.

Referent je bil dr. Brocchi, ki je priporočal resolucijo, s katero se protestira proti slovenskim razpravam. Resolucijo so priporočali odvetniki dr. Consolo, dr. Breitner, dr. Gasser in dr. Mrach; za prehod na dnevni red pa so govorili odvetniki dr. Stanič, dr. Zucco in dr. Abram. Resolucija je bila seveda z večino vsprejeta.

Značilen moment je, da so prihiti protestirali — dočim je večina italijanskih odvetnikov ostala doma — Nemei Breitner, Schellander in Rabl.

Tako izgleda torej tisto namišljeno razburjenje! Kako se more torej lagati o razburjenju laškega naroda, ko so se celó italijanski odvetniki — katerih se vendar v prvi vrsti tiče stvar — pokazali tako hladne. Ne, to ni bila manifestacija razburjenja, ampak — blamaža nestrpnosti in kruhoborstva.

Pajaci! Ko so minolo soboto na galeriji mestne dvorane zbrani »moreti« vpili: »fora i schavi« in druge slične umazanosti, ter s tem žalili naših šest zastopnikov in obenem ves naš narod, je bila s tem izvršena pajacada, ki zaslužno najstrože obsodbe slehernega normalnega človeka.

Dokaz, da so ti pajaci prekoračili vse meje dostojnosti, nam podaja tudi včerajšnji »Indipendente«, ki prav fiao, z mokro cunjjo švrka postopanje pajacov proti slovenskim zastopnikom.

Take ste si jih vzgajali in take imate! Mesto kulture, ste jim vsepili v glave — bruturo, radi česar morete reči z vso pravico: Mea culpa!

Druga pajacada je bila ona slovenskega odpadnika Ferluge, ki je na velikem trgu razvil laško trobojnico — za kar je bil gotovo dobro plačan!

Tretja pajacada je bila, ko je četorica mlečno-zobih in »nadebudnih« mladičev izpregla pred namestništvom palačo konje županove kočije ter čakala uprežena celo četrt uro, uprav kakor nekdanji — sužaji! Ta četorica, sestojča (kakor se nam je zagotavljalo) iz štirih slovenskih odpadnikov, je delala tako mučen utis na navzoče, da so jim klicali v obraz: Pajaci!

Demonstracije so lepe, ako se jih zna vršiti, toda: otroče demonstracije ne spadajo k resnim dogodkom!

Surovost! Kje je humaniteta? K notici, priobčeni na tem mestu pod tem za-glavjem, nam je še dodati, da isti okrajni načelnik Josip Visintini, ki pošilja slovenske stranke po ubožna spridevala k svetovalec Gerdolu, ima tudi soprogo, ki je učiteljica na slovenski ljudski šoli v Barkovljah. Kako je vendar to, da glasoviti gospod Visintini dopušča, da mu njegova soproga se slovenskim jezikom v šoli vsakdanji kruh služi? — To je vendar sramotno, da toliko obsovražljeni slovenski materini jezik njegove soproge mora biti g. Visintinju sredstvo za služenje grošev? Ali je to dostojno in značajno? Ali ne bi bilo bolj umestno, da bi si on in njegova gospa poiskala kruha tam kje med Kalabreži? Ako se g. Visintini ne bo vedel bolj dostojno proti slovenskim strankam, s katerimi ima skoro izključno opraviti, posvetiti mu hočemo še večkrat ter naslikati njegov in njegove gospe značaj, ki odgoja odpadnike, a si vendar slovenskim jezikom služi kruh.

Na znanje. Oni, ki žele iti v Ajdovščino po železnici in prenočevati tam, morajo že prej javiti to tamošnjemu slavnostnemu odseku, da jim preskrbi prenočišča.

V tem slučaju posreduje tudi pevsko društvo »Kolo«, do katerega se je obrniti ustmeno ali pismeno.

Južna železnica zniža vožnjo, ako se vzame 20 voznih listkov, na samih 34 K in 50 stotink. Iz Gorice v Ajdovščino se more voziti do 400 oseb. Prvi vlak iz Gorice odhaja ob 9. uri in 10 min. in prihaja v Ajdovščino okolo 11. ure.

Ze povratek treba čakati drugega dne, ker popoludne gre zadnji vlak iz Ajdovščine ob 4. uri in nekaj minut.

Sobotna in nedeljska predstava. Za ta dve predstavi vlada med našim občinstvom, ki se sploh zeló in vedno zanima za slovenske dramatične predstave, mnogo zanimanja. In to iz dveh momentov. Prvič bo občinstvo imelo priliko poslušati in gledati izvežbane in dobre glediščne igralce, in sicer v soboto v Barkovljah v igri »Ženaki otelo«, kjer bodo sami gostje predstavljali imenovano igro, in v nedeljo v gledišču »Fenice« v »Dese-

tem bratu, v kateri nastopijo v družbi ljubljanskih igralcev tudi diletantje. Drugič pa vzbujajo veliko zanimanje igra sama »Deseti brate«, ki zajedno s že predstavljenimi igrami »Rokovnjači« in »Divji lovec« (kateri so se obe zelo priljubili tržaškemu občinstvu) predočujejo pristno naše specifično slovensko življenje, naše domače tipe in odnose, naše ljudstvo v veselju in žalosti, v ljubezni in sovraštvu.

Valed lokalno-krajevni razmer in ker bi drugi čas ne mogli priti tako lahko ljubljanski gostje v naše mesto, sti se morali določiti Binkoštna sobota in nedelja za ti predstavi. No, v tem lepem spomladanskem večeru bo prav prijetno podati se v Barkovlje na predstavo, timveč, ko bo po predstavi na razpolago tramvaj, tako, da se lahko vsak s komedideto povrne v Trst. In prepričani smo, da vsak, ki pojde poslušat v soboto v Barkovljah ljubljanske igralce, ne zabudi pohiteti tudi v nedeljo v gledališče »Fenice«.

Dramatično društvo, ki je v kolikor so dovolile razne zapreke in težkoče, podalo s sedanjimi predstavami dokaz o pravici do obstanka, upa s tema predstavama vredno skleniti svoje prvo leto, in v zavesti, da je po možnosti skušalo nuditi občinstvu raznolična dela. Če pa eno in drugo ni popolnoma ustreglo vestranskim zahtevam, naj se uvaža celotni utis, ki pa je dovoljen in vspricho sedanjih razmer zadovoljiv.

Pevsko društvo »Kolo« naznanja vsem gg. pevkom in pevcem, da se bodo vršile vaje za možki zbor v sredo, vaje za mešani zbor pa v petek zvečer in v nedeljo ob 3. uri popoldne.

Gg. pevce in pevke se opozarja, da, ako se ne udeležijo teh pevskih vaj, ne bodo mogli nastopiti v ponedeljek na slavnosti v Ajdovščini.

Pevsko društvo »Vesela« je namerovalo prirediti koncert na Binkoštno nedeljo. Radi dogodkov na Hrvatskem pa je ta veselica odložena na dan 14. junija.

Za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metodija v Trstu se je nabralo o priliki svadbe g. Josipa Šuman v Škedenju 6 K. Srčna hvala!

Občni zbor pevskega društva »Zarje« v Rojanu vrši se je v nedeljo ob veliki udeležbi domačinov in meščanov. Predsednik g. Fran Godnik je otvoril zborovanje, z lepimi besedami, naglašuje važnost pevskih društev, posebno pa »Zarje« v Rojanu. Priporočal je slogu med pevci in ljubezen do petja.

Krasno sestavljeno tajnikovo poročilo je bilo enoglasno vsprejeto.

Blagajnikovo poročilo je bilo tudi vsprejeto. To pa je naravno, da okoliščanska pevska društva niso najbolje situirana v materijalnem pogledu, ker imajo preveliko stroškov in razmerno premalo podpore.

Pred volitvijo novega odbora oglašil se je dosednji predsednik, ter je izjavil, da ne more več vsprejeti te časti. Na to je bil izvoljen predsednikom g. deželni posl. in mestni svetovalec, Ivan Gerdol, kateri se je primernimi besedami zahvalil.

Izvolitev in besede novega gospoda predsednika so zborovalci pozdravili navdušenimi živici-klici. Po zborovanju se je imela vršiti napovedana pevska zabava. Pod utišom žalostnih dogodkov na Hrvatskem pa so bili zborovalci soglasnega mnenja, naj se ta zabava ne vrši. Tako so ostali zbrani v tihih resnih pogovorih.

Pevsko društvo »Zarje« bodi priporočeno slovenskemu občinstvu v čim izdatnejši podpori.

Poziv. — Danes je bilo razposlanih nekoliko okrožnic Zljske podružnice »Slovenskega planinskega društva v Ljubljani«. Prosim vse one, ki so prejeli ta vabila, naj se odzovejo in pomagajo Ziljačanom do zgradbe slovenske hiše »Za jezerom«.

Ako nečemo, da nam tujei preperejo našo lepo slovensko zemljo s nemško-laskimi nadpisi in kočami moramo tudi mi žrtvovati na korist naše turistike.

Iz sv. Križa jam pišejo: Vdova po nepozabnem Ivanu Sedmaku je prejela od »rojaka« v Kanslu pismo, polno ljubezni in sočutja. Ti rojaki pravijo, da smatrajo za svojo dolžnost, da se tudi oni spomnijo vdove in otročičev njega, ki je ob vsaki priliki deloval za narodno probujo med svojimi rojaki. Zato so nabrali med seboj svoto 12 K. Vrli »rojaki« pišejo ženi: »Bodite svojim otrokom dobra mati in ostanite svojemu narodu zvesta žena! Vseplajte svojim otročičem žarko ljubav do

domovine. Vzgojite jih tako, kakor jih je hotel videti Vaš pokojni mož!«

Hvala »Kanalakim rojakom«! Ne toliko radi svote, ki so jo doposlali, marveč na ganljivem dokazu sočutja in na lepezi pozivu, ki ne velja samo naši vdovi, ampak smo je priobčili vsem slovenskim materam.

Kdor ljubi domovino in rod svoj, ne more biti slab človek. Tako evetje klije le v dobrih plemenitih sreih. Od dobrih ljudi pa bo imela največ korist človečanska ideja.

Trojčki. Zidarjeva žena Antonija Gerdol v Rosolu je povila včeraj trojčke: dva fantiča in eno dekle. Vsi trije novorojenčki so čvrsti.

Dražbe promičnin. V sredo, dne 27. maja ob 10. uri popoldne se bodo valed dražbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe promičnin: ul. Belvedere 4, klop; ul. Rossetti 8, hišna oprava; ul. Acquedotto 36, 2 sifonir; ulica Cavana 17, hišna oprava; ul. Sanita 16, hišna oprava; ul. Ferriera 19, hišna oprava; ul. Sette Fontane 18, oprema v zalogi.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 18.7, ob 2. uri popoldne 23.1 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 768.7. — Danes plima ob 8.14 predp. in ob 7.12 pop.; oseka ob 0.11 popoldne in ob 11.48 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Iz Herpelj** se nam piše: Tukajšnje pevske in bralno društvo »Zvezda« priredi dne 14. junija t. l. povodom domačega »opasila« veliko veselico na planem s petjem, deklamacijo, igro, godbo in plesom. Na tej veselici bodo sodelovala sledeča bratska društva: Pevsko društvo »Kolo« iz Trsta korporativno z zastavo, pevske-bralno društvo »Venec« iz Kozine korporativno, »Narodna Čitalnica« iz Brezovice korporativno z zastavo in pevske-bralno društvo »Jurčič« iz Rodika korporativno.

Razvidno je, da se ta veselica utegne razviti najimpozantneje. Toliko slavnim društvom in občinstvu v znanje. Natančnejši program veselice se objavi pravočasno.

× **V Opatiji** je bilo od 1. septembra 1902 do všteteja 20. maja 1903 14.916 oseb. — Od 14. maja 1903 do všteteja 20. maja 1903 je prirastlo 250 oseb. Dne 20. maja je bilo navzočih 1148 oseb.

× **Pevsko društvo »Dom« v Velikem Repnu** priredi na binkoštni ponedeljek, dne 1. junija t. l., svojo veselico s sodelovanjem pevskega društva »Zvon« z Opcin na okrašenem dvorišču gospoda Ivana Škabar s sledečim vporedom:

I. Vsprejem pevskega društva »Zvon« z Opcin.

II. — 1. »Napreje«, goiba. 2. A. F.: »Planinska«, možki zbor, poje pevske društvo »Dom«. 3. Venec slovenskih naprevov. 4. M. M.: »Mau—mau«, šaljiivi zbor, pevske društvo »Zvon«. 5. »Sirota«, godba. 6. C.: »Hercegovska«, možki zbor, poje pevske društvo »Dom«. 7. U.: »Vrt sveta«, valček, godba. 8. Soški: »Vsški skupuh«, igrokaz. 9. Ribarjeva polka. 10. Ferluga: »Na Krasu selo...«, narodna popevka pojeta »Dom« in »Zvon«. 11. Ples in svobodna zabava. — Vstopnina k veselici 40 stot., k plesu 20 st. komad. Na veselici in k plesu svira veteran-ska godba iz Mavhinj. Na obilno udeležbo uljudno vabi

Odbor.

× **Družba sv. Cirila in Metodija za Istro** bo imela pojutršnjim, dne 28. maja, v prostorih društva »Zora« v Opatiji svojo X. redno glavno skupščino. Ob 10. uri popoldne bo sv. maša v kapelnski cerkvi v Opatiji, popoldne ob 3. glavno zborovanje z nastopnim dnevnim redom: pozdrav predsednika, čitanje zapisnika poslednje glavne skupščine, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo nadzorništva, volitev nove uprave, morebitni predlogi.

Za 8. uro zvečer napovedana veselica društva »Lavor« odpade — kakor smo že sporočili — radi dogodkov na Hrvatskem.

Vesti iz Kranjske.

* **Veterana 27. pešpolka**, g. Frana Primožiča, mizarskega mojstra in posestnika v Žirju, so 22. t. m. pokopali. Primožič je bil l. 1850 potrjen k 27. pešpolku in je potem služil nad 9 let pri tem polku ter avanziral do narednika. Leta 1859. se je udeležil vojne v Italiji. Bil je ranjen na levi nogi in je bil edlikovan za svojo brabrost s srebrno sve-

tinjo. Ko je bil 27. pešpolk pred 2 l. na vajah v Žirju, predstavil se je Primožič polkovniku kakor bivši vojak tega polka in to je g. polkovnika tako razveselilo, da je ukazal polku z godbo na čelu in s pobešeno zastavo pred veteranom defilirati. — Primožič je bil vedno uzor poštenjaka in je opravljal v občini do smrti več častnih mest. Bodimo zemljica lahka!

Vesti iz Štajerske.

— **Akad. tehn. društvo »Triglav«** v Gradcu si je izvolilo na I. rednem obnem zboru dne 16. t. m. za letni tečaj 1903 sledeči odbor: Cand. iur. Ferdo Lašič, predsednik; cand. phil. Ivan Škerlj, podpredsednik; cand. phil. Josip Vidovič, tajnik; cand. iur. Vajkard Gandini, blagajnik; cand. phil. Pavel Lokovšek, knjižničar; cand. iur. Josip Lebar, gospodar; cand. phil. Ljudomil Hauptmann, odb. namestnik.

Akad. tehn. društvo »Triglav« v Gradcu priredi jutri, v sredo, dne 27. t. m. v društvenih prostorih I. izredni občni zbor v letnem tečaju 1903 po sledečem dnevnem redu:

1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Čitanje zapisnika br. društva »Slovenije«. 3. Odborovo poročilo. 4. Proračun. 5. Slučajnosti. Začetek ob 8. uri zvečer.

Gospodarstvo.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Sežani je pričela poslovati dne 21. marca t. l. S 16. majnikom t. l. kakor 6. uradnim dnevom izkazuje sprejemov na deležninah in hranilnih vlogah K 15.905-18, izdatkov na posojilih in naloženem denarju K 14.342-78, skupnega prometa K 30.247-96.

Zaveza je neomejena. Glavni deleži so po 20 K.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%, posojila se dajejo na vknjižbo po 5½%, na menice po 6%. Uradni dan je vsako soboto popoldne.

Dosedaj je že pristopilo zadruzi lepo število veljavnih mož s Krasa ter se je nadejati najlepšega vspeha, katerega želimo novemu željenemu in potrebnemu zavodu.

Brzjavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 26. (B.) — Zbornica poslancev. — Začetkom seje se je posl. Biankini skliceval na odklonitev prošnje hrvatskih državnoborskih poslancev in deželnozbornskih poslancev iz Dalmacije, Istre in Trsta za avdijenco pred cesarjem — do katere odklonitve je prišlo na predlog ministerskega predsednika dr. Koerberja — vzlic temu, da ne gre za kako političko, ampak le za človekoljubno akcijo v prilog plemenskim bratom na Hrvatskem. Govornik protestira odločno proti postopanju vlade, katero postopanje je obžalovati v največji meri. V tem postopanju vidijo hrvatski zastopniki nespričevanje pravice naroda in servilizem nasproti Ogrski. Govornik vprašuje predsednika zbornice, dali ne vidi v tem kršenja pravice hrvatskih zastopnikov iz dostojanstva zbornice. (Pohvala mej Jugoslovani in Čehi.)

Predsednik grof Vetter je odgovoril, da v tej stvari ne pristaja njemu nikake ingerenca in se je skliceval na komunike, priobčen v včerajšnjih listih, ki motivira odklonitev z državnopravnimi razlogi.

Ministrski predsednik, dr. Koerber, se sklicuje na svoje opetovano podane izjave, da po državnopravnem razmerju med obema polovicama monarhije ne morejo biti dogodki v deželah ogrske krone predmetom razprav v tej zbornici.

Govornik pridodaja, da vlada se ne sme dati odtisniti od tega pravnega stališča že

radi nepreračunljivih konsekvenc. (Minister govori dalje.)

Ogledovanje vojaštva.

DUNAJ 26. (B.) Danes ob 7. uri je cesar v »praterju« ogledoval dva batalijona 84. pešpolka in je izrazil svoje zadovoljstvo.

Dogodki na Balkanu.

CARIGRAD 25. (B.) V Smrdešu, 20 kilometrov severo-zapadno od Kastorije v vilajetu Monastir, je bil v petek boj z ustaškimi četami, katere je vodil Savarov. Vojništvo je obkolilo vas, ki šteje 300 hiš. Ogenj iz topov je porušil devet desetih hiš. Bilo je tudi mnogo eksplozij, ki so bile provzročene brzkone po dinamitu. Bolgari so izgubili kakih 100 mož. Mej temi je bilo tudi nekaj prebivalcev sela. Po vseh okrožjih vilajeta kroži vojaštvo v večih oddelkih, ki zapirajo mnogo ljudi.

Poslano*

voditeljem sloven. naroda na Goriškem.

Podpisani slovenski visokošolci na Dunaju se čudimo apatiji goriškega časopisja in goriških narodnih voditeljev, ki puščajo glede krvavih dogodkov na Hrvatskem slovensko ljudstvo na Goriškem v popolni temi in nevednosti. Pričakovali smo, da prekosi manifestacija zavednih Slovencev v Goriškem mestu celo tržaško manifestacijo in da bodo uvojni članki naših listov kar kipeli ogorčenja nad nečuvnim krvolitjem med bratskim narodom. Pričakovali smo in — pričakujemo,

Dunaj, 23. maja 1903.

(Sledi 15. podpisov.)

* To »poslano« pr obćujemo na izrecno željo. Podpisi so v našem uredništvu na razpolago.

Izdajatelj in odgovorni urednik **FRAN GODNIK**. Lastnik konsorcij lista »Edinost«. Tisnila tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)

vpisane zadruge z omejenim poročilo

prej **Anton Černigoj**

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

— ulica Tesa št. 25. A. —

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Užgani znak na zamašku

v varstvo

proti

ponarejanju

MATTONIJA

GISSHÜBLER

Sauerbrunn.

Največa zaloga obuvala v deželi

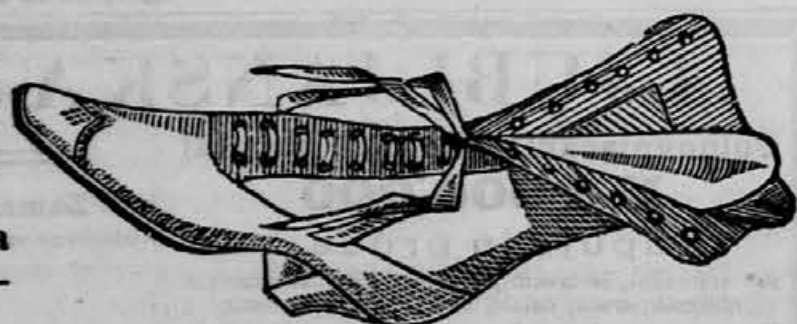
čevljarnice v Mödling-u

Trst, Corso 27 Gorica ul. Caserma 9

črni možki čevlji od gl.	3.50	do 8.50
barv. „ „ „ „	5.00	„ 7.50
ženski čevlji „ „ „	3.50	„ 8.50
ženski nizki odprti „ „	2.50	„ 4.75

Velik izbor obuvala
— deklice in dečke. —

V trgovini se govori slovensko, italijansko in nemško.



Razpis službe.

Pri podpisnem županstvu popolniti je mesto

občinskega tajnika

z letno plačo 800 kron. V zvezi s tem so tudi drugi, postranski dohodki.

Prosilci, kateri morajo dokazati sposobnost za opravljanje tajniške službe, poznanje slovenskega, kot uradnega, ter po možnosti tudi hrvatskega, italijanskega in nemškega jezika, vložijo naj svoje prošnje pri podpisnem županstvu do 15. junija t. l.

Županstvo občine Marezige,
dne 16. maja 1903.

Nova manufakturna prodajalnica
Cobau & Gentili

ulica delle Poste št. 8
ogel ul. Valdirivo.

Z ozirom na nakup velikanske množice blaga za sezono, ponujava: Cefir, prste barve po nč. 16 m. Perkal v modernih r.

sanit h	16
Kotenina navadna	14
Kotenina 78/100	20
Platno angl. 78/100	17
Žepne rute	4

VELIK IZBOR:

moških in ženskih srajc, nogovic, snovij, dežnikov ter drobnarij.

Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia, (vogal Androna dell' Olmo).

Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapetarij.

- Popolno opremljene sobe. -
Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu.

Podpisani javlja, da je prevzel poznano pekarno g. Trampuža, Via Foscolo št. 2. Prodaja vsakovrstne moke, kruha, sladčic in drugo. Sprejema tudi kruh v peko.

Priporočja se udano

Rihard Grom.

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborgo št. 27. — TRST.

Raznovrstna zaloga ogledal in okvirjev tapetarij vseh vrst, ročnih kovčkov in velikih kovčkov vseh vrst po načrtih železnice. Naročbe sprejema za kompletne sobe toli v mestu koli za odpošiljanje po železnici ali morju.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško, Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnanstvo na Dunaju
L. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2.000.000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavarske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specijalno zavarovanje otrok brez zdravniškega ogleda, izplačavši v slučaju žentve ali prehoda v vojske zavarovani znesek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št. 7. Telefon 469.

Stavbinski natečaj.

Podpisana zadruga namerava zgraditi na svojem stavbišču, obsežnem okroglo 32/33 m², na vogalu Corso Giuseppe Verdi in Via Petrarca trnadstropni

„Trgovski dom“

po načrtih arhitekta g. dr. Maksa Fabiani-ja na Dunaju. V ta namen razpisuje tem potom dražbo vseh stavbinskih del.

Gospodje stavbeniki, ki se hočejo udeležiti natečaja, dobe v zadržnem uradu po 2 iztisa slavnbenega popisa. — Pogoji in načrti so v zadržnih prostorih na vpogled.

Ponudbe je vložiti najdalje do 15. junija t. l.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga
z neomejenim jamstvom v Gorici.

TRGANJE

v rokah in nogah preneha vsa komu v treh dneh ako se posluži **antirheuminega mazila**. Cena steklenice s točnim navodilom in s poštnino, ako se denar naprej pošlje, gld. 1.20.

KAŠELJ

preneha ako se uporabi steklenico trpotčevega soka in francoskega čaja. Cena s poštnino ako se denar naprej pošlje gld. 1.40. Pri zastreljih bolečinah treba nadaljne troške.

ŽIVOTNI BALZAM SALVATOR

On čisti kri ter je najbolje zdravilo za notranje in vnanje bolezni. Cena omotu 12 steklenič 2 gld. 50 nč., 24 steklenič 4 gld. 50 nč., s poštnino, ako se denar naprej pošlje lekarni

„SALVATOR“
v Varaždinu
(Hrvatsko)
LILJANOVA POMADA
EPICARIN

TRGOVINA Z MANIFAKTURNIM BLAGOM**Anton Sancin pok. Frana**

TRST. — Ulica Barriera vecchia št. 11. — TRST.
Priporočja velik izbor:

sraje belih ali barvanih za moške, ovratnikov, zapestnic, kravat zadnje novosti, perkalja, satina, najlepšega in izbranega cefirja ter razno perilo. Veznine in moderci. Snovij iz priste volne in v vseh barvah za obleke za gospe. Blago za delavske hlače in Jako znižane cene! izdelki za delavce. Jako znižane cene!

Radi podretja hiše, prodaja

čevljarnica Madriz ul. Sv. Antona

celo zalogo obuvala z 20% odbitkom pod tovarniško ceno. Čevljevki in obuvala od gld. 1.50 naprej.

Uljudno se naproša za obilen obisk.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporočja svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporočja svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: v zmislu gesla: **Svoj k svojim!**

TOVARNA POHIŠTVA
IGNACIJ KRON

dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

TRST



TRST

ulica Cassa di Risparmio

Tovarna na Dunaju.

Novi ceniki, izvirni narisi, načrti za sobe na zahtevanje brezplačno.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.

Priporočja svojo zalogo jestvin, kolo-nijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovsu in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in brobno Cenike razpošilja franko

MUZIKALIJE-

Katalogi za

Klavir

Harmonium

Gosli

Cello

Citre

Komorno godbo

Orkester

Kitaro

Pesmi

Humoristiko

Zbore

Duette, Tercete

Dela za učenje

itd. razpošilja

brezplačno

in franko

OTTO MAASS

Zaloga Muzikalij DUNAJ VI/2, Mariahilferstrasse 91

M. Aite

trgovina z manufakturnim blagom

ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8

s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj. odjemalce, da je jako pomnožila svojo zal go kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico usao da more v polni meri zadostiti vsem zahtojuz cenj. odjemalcem.

V obeh prodajalnicah vdobiva se razno blago najboljše kakovosti in najmoderneje iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tu je velikanski izbor platnenega in bombažnega blaga, prtov in prtičkov ter vsake vrste perila. bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svile-nine raznovrstni okrasni za šivilje in kitničarke Velikanski izbor snovij za narodne zastave in trakov za društvene znake.

Sprejema naročbe na moške obleke po meri, katere izvrši najtočneje in najnatan-neje po cenah, da se ni bati konkurence.

Poskušati, za se prepričati!

Urar F. Pertot

— TRST —

ulica dele Poste 1, vogal ulice Carintia.

Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Velikanska množina ur za birmo.

Izbor stenskih ur, regulatorjev i. t. d.

Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital
K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.